

Nr 219.

Av herr **Fehr**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillfällig höjning av beloppen för den i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper stadgade stämpelavgiften.

Då stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper infördes genom den alltjämt gällande förordningen av den 6 november 1908, bestämdes avgiften till 1 pro mille vid överlåtelse av aktier och 0.5 pro mille vid överlåtelse av obligationer. År 1913 höjdes stämpelavgiften för aktier till 1.5 pro mille. Härefter hava några definitiva ändringar i de sålunda fastställda satserna eller 1.5 pro mille för aktier och 0.5 pro mille för obligationer icke förekommit. Däremot hava med föranledande av kristidens säregna förhållanden provisoriska förhöjningar gång på gång vidtagits, vilka givits giltighet för ett år i sänder. År 1917 höjdes stämpel-skatten för aktier från 1.5 till 3 pro mille och år 1918 fördubblades båda satserna, varigenom stämpelavgiften för aktier bringades upp till 6 pro mille och avgiften för obligationer höjdes till 1 pro mille. Giltighetstiden för dessa provisoriska höjningar, senast fastställda av 1927 års riksdag, utgår den 30 juni 1928. Genom proposition nr 13 till innevarande riksdag har Kungl. Maj:t nu föreslagit ytterligare förlängning av provisoriet till och med den 30 juni 1929.

Jag tillåter mig att erinra därom, att den nu gällande stämpelavgiften vid försäljning av aktier, som ju utgör den övervägande delen av fondaffärerna, är så utomordentligt hög, att — med undantag endast för Norge och Finland — dess motsvarighet icke finnes någonstades vare sig i Europa eller Förenta staterna. De ovan berörda av kristiden framkallade förhållanden, som föranlett denna säreget kraftiga beskattning av en av näringslivets nödvändiga funktioner, voro å ena sidan önskvärdheten att söka dämpa högkonjunktorens våldsamma spekulation och å andra sidan statskassans starkt stegrade behov av inkomster. Det första skälet föreligger nu icke i någon mån och de statsfinansiella svårigheterna hava ju avsevärt lättats. Under de senaste åren hava för den skull med alltmera ökad styrka krav framställts på upphävande eller lindrande av denna från kristiden härrörande extra beskattning.

Vid 1926 års riksdag väcktes i båda kamrarna motioner om återförande av skattesatsen vid aktieöverlåtelser till 1913 års nivå. Bevillnings-

utskottet avstyrkte emellertid motionerna, därvid som motiv åberopades hänsynen till det statsfinansiella läget, och förslaget föll.

Vid 1927 års riksdag tog Kungl. Maj:t initiativ till sänkning av stämpelavgiften vid köp av aktier. I proposition nr 56 föreslog Kungl. Maj:t sagda stämpelavgifts bestämmande till 3 pro mille, således dess nedsättning till hälften. För att i någon mån ersätta statsverket för den därigenom förväntade inkomstminskningen föreslogs tillika borttagande av den dittills gällande lindringen i beskattningen av vissa utländska fondaffärer. Kungl. Maj:ts förslag var stött på en framställning av styrelsen för Stockholms fondbörs och tillstyrkt av bank- och fondinspektionen. I fondbörsstyrelsens framställning erinrades, att Danmark redan år 1922 funnit sig föranlätet att vidtaga sänkning från 5 till 3 pro mille av gällande fondstämpelavgifter å aktier, att i Tjeckoslovakien fondstämpeln år 1925 sänkts till en fjärdedel eller till 1 pro mille, att i Belgien år 1926 stämpelskatten sänkts till hälften eller från 2 till 1 pro mille, att i Tyskland likaså — trots det svåra statsfinansiella läget — år 1926 en sänkning till hälften av förut utgående stämpelavgifter kunnat vidtagas, så att i detta land fondstämpeln å aktier utgjorde 3 pro mille och i vissa fall lägre belopp samt att i Österrike ävenledes år 1926 nedsättning av stämpelavgiften ägt rum från 10 till 2.4 pro mille. Av fondbörsstyrelsen uttalades den meningen, att de i Sverige gällande fondstämpelavgifterna å aktier måste anses verka direkt hämmande för hela vårt lands industri, för vilken det vore en livsfråga, att den kunde på förmånligaste sätt tillföras kapital. I sitt anförande till statsrådsprotokollet vid propositionens beslutande betonade jämväl finansministern, att en ökad livaktighet å aktiemarknaden måste anses önskvärd, då därigenom industriens möjligheter att anskaffa eget kapital, vilka för närvarande vore starkt begränsade, skulle till gagn för jämväl det allmänna underlättas. Då det vore sannolikt, att den höga fondstämpeln å aktier verkade i väsentlig grad återhållande å omsättningen på aktiemarknaden, syntes därav följa, att från nyss angivna synpunkt en sänkning av fondstämpeln borde vidtagas. Ett ytterligare skäl för en sådan sänkning utgjorde angelägenheten av att befrämja avvecklingen av åtskilliga under kristiden beviljade krediter, vilka sedermera starkt sjunkit i värde och i följd därav antingen låge »frusna» hos långivare eller övertagits av s. k. stödkonsortier. För en sådan avveckling utgjorde den höga fondstämpeln ett betydande hinder. Nu anförda och andra olägenheter av den höga aktiestämpeln hade föranlett finansministern att, trots de betänkligheter, som ur statsfinansiell synpunkt mötte mot en sänkning av skattesatserna, förorda en dylik nedsättning av stämpelavgiften till hälften. Inom riksdagen ansågos emellertid de statsfinansiella hänsynen fortfarande böra överväga. Propositionen avstyrktes av bevillningsutskottet, som förklarade sig icke hava kunnat finna, att statsfinansiellt sett sådana förändringar inträtt, att de hinder för en skattesänkning, som år 1926 ansågos föreligga, skulle hava bortfallit

Utskottet förordade godtagande av Kungl. Maj:ts förslag om höjning av fondstämpeln vid vissa utländska affärer och fortsatt provisorisk giltighet av stämpelavgifterna i övrigt. Till förmån för Kungl. Maj:ts förslag reserverade sig emellertid hälften av utskottets ledamöter och vid överläggning i kamrarna framhöll en av utskottsmajoritetens medlemmar, att, därest icke det statsfinansiella läget enligt hans förmenande fortfarande varit likadant som året dessförinnan, det varit möjligt, att förslaget kunnat av honom biträdas. Resultatet blev, att propositionen segrade i första kammaren och utskottsförslaget i den andra samt att vid den gemensamma voteringen utskottsförslaget erhöll övervikt.

De under senare åren allt kraftigare åberopade skälen till förmån för sänkning av den alltför höga beskattningen av fondaffärer synas mig fortfarande äga giltighet. Det är i hög grad viktigt, att industriens möjligheter till försörjning med kapital annorledes än genom endast bankkrediter underlättas ävensom att de kvarliggande frusna krediternas avveckling påskyndas. För den industriella uppblomstring, som är en nödvändig betingelse för vårt folks välbefinnande, är det otvivelaktigt av stor betydelse, att fondbörsens förmedlande verksamhet stödjdes och icke genom tyngande pålagor försvåras. De senaste par åren hava medfört en ljusning för vår industri, som även avspeglat sig i fondbörsens siffror. Ökningen i dem är emellertid till stor del beroende på avsevärda kursstegringar beträffande ett fåtal tongivande papper av delvis internationell karaktär, och vad senaste halvåret 1927 angår bör i betraktande tagas den då tillämpade, av fjorårets riksdag beslutade höjningen av fondstämpeln vid vissa utländska affärer. Tecken saknas ej, som tyda på benägenhet hos vår industri att draga sig till utlandet, där förhållandena ställa sig gynnsammare i olika avseenden och bland annat med hänsyn till fondhandelns förmåga att tillgodose industrien med kapital. Det är i allas vårt intresse att tillse, att icke hindren eller svårigheterna här hemma göras onödigt besvärande. För industriens kapitalfråga innebar årsskiftets diskontosänkning en lättnad. Det synes klokt, att tidsläget nu begagnas till att jämväl annorledes inverka i samma riktning och med samma syfte.

Det huvudsakliga skäl mot sänkning av ifrågavarande stämpelavgift, som hittills anförts, nämligen hänsynen till statens finanser, synes mig nu icke äga samma styrka som tillföre. Årets budgetförslag giver nämligen vid handen, att statens finansiella ställning lättats, och ganska säkert torde väl även vara, att den ökade omsättning på fondbörsen, som genom sänkning av stämpelskatten i förening med andra omständigheter torde kunna förväntas, skulle i ganska avsevärd mån kompensera minskningen av skattesatsen.

I propositionen i ämnet till årets riksdag anför finansministern såsom skäl för sitt förslag om provisoriets oförändrade förlängning uteslutande 1927 års riksdags beslut, därvid han tillika betonar, att han för sin del fortfarande är av den uppfattningen, att den nuvarande stämpelavgiften

är olämpligt hög. Det kan givetvis ifrågasättas att stanna vid den jämkning från 6 till 3 pro mille, som av Kungl. Maj:t föreslogs i fjor. För min del håller jag dock före, att det avsedda syftemålet bäst och nyttigast tillgodoses genom satsens nedsättande till samma höjd, som den hade år 1913, eller således $1\frac{1}{2}$ pro mille.

På grund härav får jag hemställa,

att riksdagen ville, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 13, för sin del antaga följande *förordning om viss fortsatt tillfällig höjning av beloppen för den i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper stadgade stämpelavgiften:*

Härigenom förordnas, att den stämpelavgift, varom stadgas i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, fortfarande till och med den 30 juni 1929 skall, såvitt gäller obligationer, utgå med de i förordningen den 13 april 1922 (nr 175) om ändrad lydelse av 3 § i förstnämnda förordning stadgade belopp.

Stockholm den 26 januari 1928.

Martin Fehr.